

Тыва Республиканың Өөрөдилге болгаш эртем яамызы
Муниципалдыг бюджеттен хандырылгалыг ниити өөрөдилге чери
“Ак-Чыраа ниити билиг ортумак школазы”

ШМК-ның хуралынга көргөн Директорнун өөрөдилге
Протокол № 1 талазы-биле оралакчызы
“29” август 2023 ч. /Тумат Д-Х.О./
/Маадыр-оол Ч.Т./ “29” август 2023 ч

“Чөпшээрешкен”

Школа директорунун

183 Запсалдар дужаалы-биле

Балылаан Школа

директору Шокар А.В./

30 август 2023 ч

ТЫВА ДЫЛ ЭРТЕМИНГЕ АЖЫЛЧЫН ПРОГРАММА

Класс: 4

Өөрөдилге номунун автору ады, үндүрген чылы: А. К. Ойдан-оол, А. М. Белек-Баир, Л. Х. Ооржак. Тыва дыл, 4 класс – Кызыл, 2020 ч.

Программаның ады: А.К.Ойдан-оолдун 2-4 класстарга тургусканы эге школаның тыва дыл программасынга даянып тургускан

Өөрөдилге планы-биле

ниити шагы – 68 шақ;

неделяда – 2 шақ

Эге школа башкызы
Маадыр-оол Ш.А. ажылдап кылган.
Категориязы: бирги

2023-2024 өөрөдилге чылы

Тайылбыр бижик

4-кү класстын тыва дыл эртеминге тургускан ажылчын программа Россия Федерациязынын «Россиянын школазы» аттыг методиктиг бөлүктүн тургусканы программага чагыртып, Тыва Республиканын өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказынын яамызынын өөредилге-методиктиг чөвүлелинин чөпшээрээни-биле, эге ниити өөредилге күрүне стандартынга дүүштүр А.К.Ойдан-оолдун 2-4 класстарга тургусканы эге школанын тыва дыл программасын даянып тургускан (ундурген чылы 2020).

Тыва дылдын ажылчын программазын дараазында нормативтиг документиленге ундезилеп тургускан:

- 2014 чылдын декабрь 29-та №1643 дугаар Россия Федерациязынын Ооредилге болгаш эртем Яамызынын хоойлузунун бадылааны Куруненин Федералдыг эге ниити ооредилге стандарттары

- 2012 чылдын декабрь 29-та ундургени Россия федерациязынын Федералдыг хоойлузу №273-ФХ «Россия федерациязынга оорениринин дугайында» (эткени 2020 чылдын 05.07)

- Россия Федерациязынын кол санитарлыг эмчизинин 2021 чылдын январь 28 №2 дугарлыг доктаалы «Санитарлыг дурумнер болгаш нормаларны бадылааны 1.2.3685-21 «Ниити ооредилге албан черлеринге ооредилгенин бердингенин организастаарынга санитарлыг-эпидемиологтуг негелдер»

- 2020 чылдын сентябрь 5-те Тыва Республиканын Ооредилге болгаш эртем Яамызынын бадылааны 254 дугаарлыг дужаалыга даянган Тыва Республиканын Ооредилге Яамызынын сумелээни ооредилге номнарынын данзызы.

- Муниципалдыг бюджеттен хандырылгалыг Овур кожуннун Ак-Чыраа ортумак ниити билиг школазынын чижек ооредилге программазы

- Овур кожуннун Ак-Чыраа ортумак ниити ооредилге чери эртемнер программаларынын, курстарынын тургузары болгаш бадылаарынын саавыры.

Тыва дыл эртемин өөредиринин кол сорулгалары:

- уругларны медреселдиг-биле шын номчуур, бижиир болгаш чугаалаарынга **өөредир;**

- оларга төрөөн дыл дугайында эге билиглерни бээр;

- уругларны ном ажыглаарынга чанчыктырар болгаш оларнын дылга сонургалын, билиглерже чүткүлүн **оттурар;**

- номчулга болгаш бижилге-биле холбаштыр бойдушту, ниитилел амыдыралын хайгаараарынга ундезилээш, өөреникчилерни материалистиг үзел-бодал-биле **чепсеглээр;**

- уругларны мораль болгаш эстетика талазы-биле **кижизидер;**

- өөренип турар чүүлдерни сайгарып, бөлүктөп, деннеп, түннеп билиринге, оларнын иштинден кол болгаш чугула чүүлдерни тып, тайылбырлаарынга өөреникчилерни **чанчыктырар;**

- өөреникчилернин чогаадыкчы болгаш интеллектуалдыг шаан, бар курлавырын, сундузун, сонургалын, даштыкы хүрээлелге, улусчу культурага, төрөөн дылынга, улусчу педагогикага даянып тургаш **сайзырадыр;**

- ал-бодунга, өг-бүлезинге, төрөлдөргө, чонунга, социал хүрээлелге, кижиг төрөлгөттөнгө, бүгү делегейге хүндүткел болгаш олар дээш харысалга өөреникчинин сагыш-сеткилин өмүнээзинден, оон мээ-медерелинден, сагылга-чурумундан илерээр кылдыр **кижизидер**;

- билигин, шингээлдин болгаш дуржулганын, ол ышкыш өөрөдилгенин янзы-бүрү хевирлеринин системазын уругларнын этнопсихологтуг онзагайларын болгаш назы-харын барымдаалап **чедирер**;

- уругларнын айыыл чок чоруун хандырап, мага – бодунун болгаш психиктиг кадыкшылын улусчу дидактика аргалары-биле **камгалаар, быжыктыраар**;

-уругнун бот-тускайлан онзагайларын кадагалаар болгаш анаа **деткимчени көргүзөр**.

Тыва дыл эртемин өөрөдиринге чылда 68 шак бердинген.

Программанын күүселдезин чедип алырда дараазында номнарны ажыглаан:

1) А.К. Ойдан-оол, А.М. Белек-Баир. 4 –кү класстын тыва дыл ному. Тыва Республиканын өөрөдилге, эртем болгаш аныктар политиказынын Национал школа хөгжүдөр институту, 2020 чыл.

2) А.К. Ойдан-оол. Методиктиг сүмелер, 4-кү класстын «Тыва дыл» ному-биле ажылдаар башкыларга дузаламчы. Тыва Республиканын өөрөдилге яамызы сүмелээн. Кызыл-2007 чыл.

Ажыл-чорудулганы организастаары

(Предметные результаты изучения)

Чогуур деннелге хевирлеттинген турар ужурулуг чуулдери:

- чаа материалды ханы билип алырынче угланган ажылдарны, номчулга, бижилге, уругларны янзы-буру бот ажылдары, чугаа сайзырадылгазы;

- уннер болгаш ужуктарни ылгап билири;

- ажык болгаш ажык эвес уннерни ылгап билири;

- состерни слогтарга чарары;

- состу шын кожуруп билири;

- алфавитте ужуктарнин туружун болгаш оон ужур-дузазын билири;

- медээ, айтырыг болгаш кыйгырыг домактарын ылгап болгаш чогаадып билири;

- домактын чугула кежигуннерин тып болгаш шыйып билири;

- сюжеттиг чуруктар-биле чугаа сайзырадырынга ажылдарны чорудары;

- домак болгаш харылзаалыг чугааны ылгап билири;

- 45-70 состен тургустунган эдертигни бижип билири;

- тускай айтышкын, үлегер болгаш бөдүүн алгоритм ёзугаар күүселде кылыры.

- оорөдилге мергежилгелерин, бодалгаларын чыскаап чурумчудары (Мону канчаар кылырыл?).

- ажыл чорудулгазынын хыналдазынын болгаш демдээнин аргаларын илередири (Бо чүүл шын кылдынган бе?).

- берге чүүлдернин чылдагаанын илередири (Канчангаш? Чүге?)

- берге чүүлдерни баш удур илередип алыры (Кандыг бергедээшкин туруп болурул?)

- ажылда частырыгларны илередири болгаш оларны эдери (Частырыглар бар ирги бе?)

Оореникчилернин билиинин хевирлеттинери:

- Торээн дылынын бугу уннерин болгаш ужуктерин, оларнын кол ылгалын билген турар уjurлуг;

- состерде уннерни ылгап, оларнын туружун тодарадып билир;

- ажык, ажык эвес уннерни болгаш ужуктерни, кыска ажык уннерни болгаш ужуктерни бот-боттарындан ангылап шыдаар;

- домактарнын болгаш состернин анализ, синтезтиг сайгарылгазын кылып, домактардан состерни ылгап тып билир;

- состерни слогтарга чарып болгаш слог аайы-биле кожуруп билир;

- алфавиттин ужуктерин, оларнын туружун билир;

- домактын чугула кежигуннерин тып болгаш шыйып билир уjurлуг;

- домак эгезинге улуг ужукту бижиир, соолунге улуг сек, айтырыг азы кыйгырыг демдектерин херек таварылгаларда салып билир;

- хуу чуве аттарын улуг ужук-биле бижиир;

- харылзаалыг чугааны ылгап билири;

- 45-70 состен тургустунган эдертигни бижип билири;

Чугаа чорудулгазы болгаш медээлер-биле ажыл

(метапредметные результаты изучения)

- эге школа уругларынга чедингир, билдингир бижиттинген өөредилге, уран-чечен, эртем-делгеренгей сөзүглелдер-биле ажыл.

- номчулга (медээни чогуур аян, пауза, ударение-биле илередири;),

- сөзүглелдернин темазын болгаш кол утказын аас болгаш бижимел хевирге илередири.

- монологтуг чугааны тургузары (сүмелээн темага, салган айтырыгга), диалогка (чугаага) киржири.

- словарьларда, библиотека каталогтарында бар чугула медээлерни кылып, оларны дилеп тып, шыгжап чанчыгары.

- компьютерге ажылдап өөренири.

- материалды таблица дузазы-биле көргүзери.

- медээлерни алфавит болгаш саннар дузазы-биле чурумчудары (улгаткан азы бичелээн аайы-биле)

А) Регулятивтиг:

Чогуур деннелге хевирлеттинген турар уjurлуг чуулдери:

- ооренип турар эртемнин тема, болук аайы-билекол сорулгаларын, утказын угаап билири;

- башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны кууседип ооренири;

- бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандыраар.

Оореникчилернин билиинин хевирлеттинген турары:

- ооренген темазынга алган билиглери туннеп болгаш унелеп билирин боттандыраары;

- тыва дылдын негелделери-биле ооренип алган дурумнерин ажыглап билири.

Б) Познавательные:

Чогуур деннелге хевирлеттинген турар ужурлуг чуулдери:

- ооредилге даалгаларын кууседиптурар уеде херек ужурлуг медээлерни немелде номнар, статьялар болгаш энциклопедиялардан тып билири;
- бодунун назы-харынга дууштур янзы-буур словарьларга, справочниктерге даянып билири;
- дылдын негелделерин кууседирде янзы-буру схемаларны, модельдерни, символ – демдектерни ажыглап билири;
- белен схемаларны, таблицаларны, созуглелдерни немээри;
- алган билиглерин план болгаш таблица дузазы-биле системажыдып, болуктеп, туннеп билири;
- состе орфограммаларны янзы-буру аргалар-Обиле хынап билири;
- номчаан созуглелдеринин кол утказын ылгап ундурери;

Оореникчилернин билиинин хевирлеттинген турары:

- библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып ажыглап билири;
- аас болгаш бижимел чугааны шын болгаш медерелдии-биле тургузуп билири;
- болушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып дамчыдып билири;
- алган медээлерни сайгарып, критикалап билири.

В) Коммуникативтиг:

Чогуур деннелге хевирлеттинген турар ужурлуг чуулдери:

- аас-чугаага диалогту ажыглап билири;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннелге келиринге ооредири;
- билдинмес чуулдерге айтырыгларны салып билири;
- коммуникативтиг сорулгаларны шийтпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;

Оореникчилернин билиинин хевирлеттинген турары:

- коммуникативтиг сорулгаларны дыннакчыга тода, дорт, дес-дараалашкаа-биле медээни, билигни чедирери;
- удур-дедир хыналда уезинде бот-боттарынга дузаны уезинде чедирип билири болгаш коммуникативтиг сорулгаларны шийтпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары.

Оореникчилернин билиглеринге, мергежилдеринге болгаш чанчылдарынга кол негелделер.

Оореникчилер 4-ку классты дооскаш, дараазында билиглерни шингээдип алган турар: ооренип эрткен чугаа кезектери болгаш оларнын ылгавыр демдектери, чангыс аймак кежигуннер.

Оореникчилернин мергежилдери:

ооренип эрткен орфограммалар болгаш пунктуаграммалыг (падеж кожумактары, укталган демдек аттарынын чогаадылга кожумактары, кылыг созунун уе кожамыктары, эвилел чок база *ынчалза-даа, а, болгаш* эвилелдерлиг чангыс аймак кежигуннерге бижик демдектери.

60-70 хире состуг созуглелди чазыг чок, шын чараштыр дужуруп бижиир болгаш адап бээрге, бижиир;

Оожум, аяк, дидим, каът дээн чергелиг состернин фонетика-графиктиг сайгарылгазы;

состун тургузуун сайгарары: дазыл, чогаадылга кожумаа, оскертилге кожумаа;

чугаа кезектеринин талазы-биле сайгарары: чуве аттарынын санын, падежин, сан адынын болуктерин, арыннын ат оруннарынын арнын, санын, кылыг состеринин санын, арнын, уезин тодарадыр;

ооренген чугаа кезектерин харылзаалыг чугаага ажыглаар.

Домактар тургузарда чоок болгаш удурланышкак уткалыг чуве аттарын, демдек аттарын, кылыг состерин таарыштыр шилиир;

домактарнын эн бодун сайгарылгазын кылыр, оларнын чугаалаар сорулгазынын аайы-биле янзыларын, чугула болгаш ийиги черге кижигуннерин тодарадыр, домакта состернин аразында харылзаазын айтырыглар дузазы-биле илергейлээр;

хууда тургустунган план ёзугаар 80-90 хире состуг созуглелдин эдертиин, солун таварылга, хайгааралдар болгаш экскурсия дугайында улуг эвес чечен чугаа бижиир; харылзаажылганын дурумнеринге дууштур дилегни, четтиргенин, буруузун билингенин, чалалганы, байыр чедириишкинин, чопшээрешпезин илередир.

Тыва дыл. Куруне стандарты. Эге ниити ооредилге. Ниити чуулдер.

Тыва Республиканын ниити ооредилгезинин национал – девискээр кезээ эге школанын оореникчилеринин ниити сайзыралынче, оларнын билиинин практиктиг болурунче угланган. Оон кол **сорулгалары** мындыг:

- оореникчилернин чогаадыкчы болгаш интеллектуалдыг шаан, бар курлавырын, сундузун, сонургалын даштыкы хурээлелге, улусчу культурага, торээн дылынга, улусчу педагогикага даянып тургаш **сайзырадыр;**

- ал-бодунга, ог-булезинге, торелдеринге, чонунга, социал хурээлелге, кижиторелгетенге, будун делегейге хундукел болгаш олар дээш харысалга оореникчинин сагыш-сеткилин омурээзинден, оон мээ-медерелинден, сагылга-чурумундан илерээр кылдыр **кижизидер;**

- билигнин, шингээлдин болгаш дуржулганын, ол ышкаш ооредилгенин янзы-буру хевирлеринин системазын уругларнын этнопсихологтуг онзагайларын болгаш назы-харын барымдаалап **чедирер;**

- уругларнын айбыл чок чоруун хандырап, мага-бодунун болгаш психиктиг кадыкшылын улусчу дидактика аргалары-биле **камгалаар, быжыктырап;**

- уругнун бот-тускайлан онзагайларын кадагалаар болгаш анаа **деткимчени коргузер.**

Эге ниити ооредилгенин мурнады хогжудер сорулгаларынга оореникчинин бар билиин болгаш арга-мергежилин чогулгалыг национал-девискээр материалдарынын дузазы-биле хевирлээри хамааржыр. Бо чуул болза уругнун дараазында ооредилге чадазынга куруне стандартынын федералдыг кезээн ханы билип, шингээдип алырын магадылаар уjurлуг. Эге ниити ооредилге чадазында бичии назылыг уругларга оларнын харык-шинээн, белеткелин. Социал дуржулгазын, этнопсихологтуг сайзыралын барымдаалап тургаш дузалаар.

Уругнун мозу-будужун болгаш онзагайларын сайзырадыры, бир дугаарында, оон янзы-буру дуржулгазынга (медереп, хол-биле тудуп, кылып билир дээш оон-даа оске) даянган болур.

Ук дуржулга уругнун ог-булезинден, социал хурээлелден, амыдырал-чуртталгадан, ооредилге черлеринден тургустунган болур.

Куруне стандартынын федералдыг кезээнче (хурээлел, музыка, чурумалдыг уран чуул, технология, куш-культура) национал-девискээрлиг кезектин дидактиктиг единицаларын киирген.

Тыва дылга, улусчу ужурларга куруне стандарты тыва дылдыг болгаш орус дылдыг школаларга (класстарга) ийи ангы вариантылыгкылдыр тургустунган.

Эге ниити ооредилгени чедиинкинниг шингээткен оореникчилер (эге школанын белеткелинге негелделерни долу кууседип турар) кол ниити ооредилге чадазынче шилчиир.

Албан шингээдир билиглер

Тыва дыл дугайында билиглер.

Тыва дыл – Тыва Республиканын куруне дылдарынын бирээзи. Тыва республиканын тугу, сулдези, ыдык ыры.

Программада кирип турар албан шингээдир ужурлуг билиглернин адырлары: **фонетика, графика, орфография, лексика, чугаа кезектери, сөстүн тургузуу, домак, интонация, пунктуация, сөзүглел, харылзаалыг чугаа** программанын негелдезинге дүүштүр хажыдыышкын чокка сагыттынган.

Фонетика. Графика. Орфография адырларын өөренип тургаш өөреникчи чүнү билген турар ужурлугул:

Күштүг болгаш кошкак, дүлей болгаш ыткыр

- Чугаа үннери. үн болгаш үннернин ылгалы. Тыва алфавиттин үжүктери.
- Кыска, узадыр база өк-биле адаар ажык үннер. Оларны бижикке демдеглээри. **Й** үннүг ажык үжүктөр.

- Күштүг, кошкак (дүлей болгаш ыткыр), эн кошкак ажык эвес үннер. **Ф, ц, щ** деп үннер болгаш үжүктөр. Фонетиктиг сайгарылга.

- Слог. Сөстөрни көжүрери.

- Улуг үжүктү хереглээри. Узадыр адаар ажык үннерлиг сөстөрни шын бижиири. Өк-биле адаарын демдеглээрде, кадыг демдек бижиир тос сөстүн эге хевирлерин шын бижиири (аът, оът, каът, аыш-чем, дуыш, чүък, чөъп, чаъс).

- Сөс эгезинге **п—б, т—д, х—к** деп үннернин үжүктөрүн шын бижиири. Сөс иштинге катаптаан ажык эвес үннернин үжүктөрүн шын бижиири.

- Артынчыларнын (-ла, -ле, -на, -не, -дыр, -дир, -дур, -дүр, -тир, -тир, -тур, -түр ... -даа) шын бижилгези.

- Чөве аттарынын сан болгаш падеж кожумактарын шын бижиири. Демдек аттарынын кожумактарын шын бижиири.

- Тып, тип, ток, тырт, теп, тут деп сестерге кожумактар немежирге, шын бижиири.

- Чанчыл езугаар бижиир сөстөр. Нарын сөстөр. Дефистеп бижиир нарын сөстөр. Хуу аттарны шын бижиири.

- Орус дылдан үлегерлеп алган сөстөрни шын бижиири.

Лексика адырын өөренип тургаш өөреникчи чүнү билген турар ужурлугул:
•Сөстүн утказын тодарадыры. Синоним болгаш антоним сөстөр. Хөй уткалыг сөстөр.

«Чугаа кезектери» деп адырны өөренип тургаш өөреникчи чүнү билген турар ужурлугул:

•Чүве аттарынын утказы, харыылаттынар айтырыглары. Хуу чүве аттары. Чүве аттарынын сан болгаш падежтерге өскерлири

•Демдек ады. Янзы-бүрү чувелернин өн-чузунун, амданын, хевирин, хемчээлин илередир удурланышкак болгаш чоок уткалыг демдек аттары.

•Сан ады. Түн болгаш дугаар сан аттары.

•Ат орну. Арыннын ат оруннары, оларнын падежтерге өскерлири.

•Кылыг сөзү. Кылыг сөзүнүн үш кол үези, дужаал болгаш даар хевирлери. Кылыг сөзүнүн үелерге, арыннарга болгаш саннарга өскерлири. Наречие (ниити таныжылга).

•Эн нептеренгей эдеринчилер, эвилелдер болгаш артынчылар.

Сөстүн тургузуун өөренип тургаш өөреникчи чүнү билген турар ужурлугул:

•Сөстүн уткалыг кезектери (дазыл, чогаадылга болгаш өскертилге кожумактары).
Чангыс дазылдыг сөстөр.

•Чаа сөстөр тыптырырнын эн нептеренгей аргалары (кожумактыг, синтаксистиг, хураангайлаашкын)..

Домак. Интонация. Пунктуация адырларын өөренип тургаш өөреникчи чүнү билген турар ужурлугул:

•Чугаалаар сорулгазынын аайы-биле домактарнын бөлуктери (медээ, айтырыг, алгыг), кыйгырыг домаа (үн аяны- биле).

•Домактын чугула (кол сөс, сеглекчи) болгаш ийиги черге кезигүннери (ангылавайн).

•Чангыс аймак кезигүннерлиг бөдүүн домактар. **А, ынчалза-даа, ынчангаш, болгаш** деп эвилелдерни бөдүүн домактарда чангыс аймак кезигүннерге ажыглаары.

Чангыс аймак кезигүннерлиг домактарга бижик демдектери. Улуг сек, биче сек, айтырыг, кыйгырыг демдектерин салыры.

Сөзүглел. Харылзаалыг чугаа адырларын өөренип тургаш өөреникчи чүнү билген турар ужурлугул:

•Аас болгаш бижимел чугаа сайзырадылгазы.

•Чугаа чорудулгазыныц хевирлери (дыннап, чугаалап, номчуп база бижип билири).

•Башкынын болгаш эш-өөрүнүн чугаазын дыннап база медереп билири. Чугаа агымындан үннерни, слогтарны, сөс каттыжыышкыннарын болгаш домактарны ангылаары.

•Өөредилге болгаш өг-бүле байдалдарынга таарыштыр чугааны тургузуп билири. Хууда хайгааралдарынга (көрген, дыннаан чүүлдеринге) үндезилеп, улуг эвес хемчээлдиг сөзүглелдерни тургузары. Харылзаалыг сөзүглелдернин хевирлери (тоожуушкун, угаап боданыышкын, чурумал).

•Сөзүглелдин утказын катап болгаш эдerti (долузу-биле азы кыска) чугаалаары. Аянныг номчулга.

Ажылчын программада кирип турар шингээдир ужурлуг билиглернин адыр бүрүзүн өөрөнгөн соонда билиглер хыналдазынын кичээлдери кирип турар. (диктантылар, эдertiглер, чогаадыглар.) Өөрөдилге чылынын дургузунда чеже бижимел ажылдар: диктантылар, эдertiглер, чогаадыглар чорударын башкы боду планнап ап, чижек планга чагыртпайн барып болур.

Программа материалынын чижек хуваалдазы 4 класс.

№	ТЕМАЛАРЫ	Чугаа сайзырадылгазы	Хыналда ажылдар	Нийти шагы
1.	Катаптаашкын		1	7
2.	Сөс тургузуу	1	1	10
3.	Домак	1	1	9
4.	Сөзүглел			1
5.	Чуве ады		2	11
6.	Демдек ады	1	1	6
7.	Сан ады			1
8.	Ат орну		1	4
9.	Кылыг сөзү	1	1	10
10.	Наречие			2
11.	Катаптаашкын	1	1	7

Программаны ажыглаар уези 1 чыл.

**4-кү класска «Тыва дыл» эртеминин
календарь-темалыг планнаашкыны**

№	Кичээлдин темазы	шагы	Эрттирер хуну		онаалга
			план-биле	Херек кырында	
Ийги болгаш ушкү класстарга өөрөнгөн чүүлдерин катаптаары					
1	Катаптаашкын. Домак. Хуу чуве аттарын шын бижири.	1	01.09		Мергежилге 4 ар. 4
2	Фонетика. Уннер болгаш ужуктер. Слог.	1	05.09		мергежилге 12 ар. 8
3	Ажык эвес уннернин ужуктерин дакпырлап бижири	1	08.09		мергежилге 23 ар. 12
4	Куштуг болгаш кошкак ажык эвес уннер	1	12.09		мергежилге 28 ар. 14
5	Домак.	1	15.09		мергежилге 49, 51 ар.23-24
6	Созуглел.	1	19.09		мергежилге 63 ар. 30
7	Хыналда диктант «Кайгамчыктыг сад».	1	22.09		карточка-биле ажыл
8	Частырыглар-биле ажыл. Катаптаашкын.	1	26.09		мергежилге 66 (2)
Домак.					
9	Домак. Домактын чугула кежигуннери. Медээ, айтырыг, кыйгырыг домактары.	1	29.09		Мергежилге 71 ар.34
10	Бөдүүн домак.	1	03.10		мергежилге 77 ар. 36
11	Нарын домак	1	06.10		мергежилге 83 ар. 38
12	Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар	1	10.10		Мергежилге 88 ар.41
13	Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар	1	13.10		мергежилге 91 ар.42
14	Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары	1	17.10		Мергежилге 97 ар. 45
15	Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары	1	20.10		мергежилге 106 ар. 48
16	Чурук-биле ажыл. Чогаадыг «Аргага чорааш»	1	24.10		мергежилге 111 ар. 51
17	Дорт чугаа.	1	27.10		мергежилге 118 ар. 54
18	Созуглел-биле ажыл. Орус дылдан тыва дылче созуглелди очулдуруп	1	07.11		Мергежилге 119 ар. 54
19	Чугаа сайзырадылгазы. Эдертиг «Арыгга хонган».	1	10.11		карточка-билеажыл
20	Диалог.	1	14.11		мергежилге126 ар. 58

21	Хыналда диктант. «Күскээр»	1	17.11		карточка-биле ажыл
22	Частырыглар-биле ажыл. Адалга.	1	21.11		мергежилге 131 ар. 60
23	Сөс тургузуу. Кожумактар.	1	24.11		мергежилге 139 ар. 63
24	Чогаадылга кожумактары	1	28.11		мергежилге 151, 154 ар. 66-67
25	Өскертилге кожумактары	1	01.12		Мергежилге 159 ар. 69
26	Өскертилге кожумактары	1	05.12		мергежилге 172 ар. 74
27	Дефистеп бижиир нарын сөстөр	1	08.12		мергежилге 184 ар. 78
28	Сөс тургузуу. Дазыл.	1	12.12		мергежилге 198 ар. 83
Чүве ады					
29	Чүве адының утказы	1	15.12		мергежилге 209, 210 ар. 88
30	Чүве адының падежтерге өскерлири. Чаңгыстың саны	1	19.12		мергежилге 223 ар. 93
31	Адаарынын падежи.	1	22.12		карточка-биле ажыл
32	Хамаарыштыларының падежи.	1	26.12		мергежилге 232 ар. 98
33	Бээриниң падежи.	1	29.12		мергежилге 237 ар.100
34	Онаарының падежи	1	09.01		карточка-биле ажыл
35	Турарының падежи.	1	12.01		мергежилге 244 ар. 103
36	Үнериниң падежи.	1	16.01		мергежилге 251 ар. 106
37	Углаарының падежи.	1	19.01		мергежилге 255 ар. 108
38	Хөйнүң санында чүве аттарының падежтерге өскерлири.	1	23.01		мергежилге 260 ар. 110
39	Чүве адының хамаарылга хевири.	1	26.01		мергежилге 267 ар. 114
40	Орус дылдан үлегерлеп алган сөстөрниң падежтерге өскерлири.	1	30.01		мергежилге 280 ар.118
41	Хыналда ажыл «Чүве ады».	1	02.02		карточка-биле ажыл
Демдек ады					
42	Частырыглар-биле ажыл. Демдек адының утказы	1	06.02		мергежилге 287 ар 122
43	Демдек адынын утказы.	1	09.02		мергежилге 290 ар. 124
44	Укталбаан болгаш укталган демдек аттары.	1	13.02		карточка-биле ажыл

45	Удурланышкак болгаш чоок уткалыг демдек аттары.	1	16.02		мергежилге ар. 128	304
46	Удурланышкакболгашчоокуткалыгдемдекаттары.	1	20.02		мергежилге ар. 130	309
47	Хыналда диктант «Мээң глобузум».	1	27.02		карточка-билеажыл	
48	Частырыглар-биле ажыл. Катаптаашкын.	1	01.03		мергежилге ар.131	311
Сан ады						
49	Сан адының утказы	1	05.03		мергежилге ар. 133	315
Ат орну						
50	Арынның ат оруннары	1	12.03		мергежилге ар. 136	322
51	Арынның ат оруннарының падежтерге өскерлири.	1	15.03		мергежилге ар. 141	332
52	Ч.с. Чурук-биле ажыл. «Кыжын куштарга болгаш дириг амытаннарга мээң дузам».	1	19.03		карточка-биле ажыл	
53	Хыналда диктант. «Сээң школаң».	1	22.03		карточка-биле ажыл	
Кылыг сөзү						
54	Частырыглар-биле ажыл. Кылыг сөзүнүң утказы. Кылыг сөзүнүң үелерге, арыннарга болгаш саннарга өскерлири.	1	02.04		мергежилге ар. 147	344
55	Кылыг сөзүнүң амгы үези.	1	05.04		мергежилге ар.149	350
56	Кылыг сөзүнүң эрткен үези.	1	09.04		мергежилге (2) ар.151	355
57	Кылыг сөзүнүң келир үези	1	12.04		мергежилге ар. 155	363
58	Кылыг сөзүнүң дужаал хевири	1	16.04		мергежилге ар. 158	372
59	Кылыг сөзүнүң даар хевири.	1	19.04		мергежилге ар.162	381
60	Кылыгсөзүнүң даар хевири.	1	23.04		мергежилге ар. 165	387
61	Ч.с. Эдертиг. «Шынчы болурунда».	1	26.04		карточка-биле ажыл	
Наречие						
62	Наречие дугайында билиг.	1	30.04		мергежилге ар. 168	395
63	Хыналда диктант. «Чазый ыт».	1	03.05		карточка-биле ажыл	
Чыл төнчүзүндө катаптаашкын						
64	Частырыглар-биле ажыл. Домак. Нарын домак.	1	06.05		мергежилге ар.172	402
65	Сөс. Сөстүң тургузуу.	1	10.05		мергежилге	412

					ар. 174
66	Кошкак ыыткыр болгаш кошкак дулей ажык эвес үннерни шын бижири. Чугаа кезектери	1	14.05		мергежилге 416 ар. 175
67	Демдек ады. Кылыгсөзү.	1	17.05		мергежилге 446 ар. 187
68	Ниити катаптаашкын	1	21.05		4 –кү класска ооренген темаларын катаптаар